

AANBESTEDINGSRECHT
2023

STUDENTENEDITIE

onder redactie van:
Mr. A. Stellingwerff Beintema

Ars Aequi Libri
Nijmegen 2023

De teksten zoals deze in werking zijn getreden op 1 februari 2023

ISBN: 978-94-9319-992-7

NUR 823

© 2023 Ars Aequi Libri, Nijmegen.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting Ars Aequi Juridische uitgeverij.

Voorzover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 j° het Besluit van 27 november 2002, *Stb.* 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp).

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de Stichting PRO (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp) te wenden. Voor het overnemen van een gedeelte van deze uitgave ten behoeve van commerciële doeleinden dient men zich tot de uitgever te wenden.

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is nagestreefd, kan voor de afwezigheid van eventuele (druk)fouten en onvolledigheden niet worden ingestaan en aanvaarden auteur(s), redacteur(en) en uitgever(s) deswege geen aansprakelijkheid.

Ontwerp: Nicolette Schuurman

BEKNOPTE INHOUDSOPGAVE

Beknopte inhoudsopgave V

Uitgebreide inhoudsopgave VII

EUROPESE REGELGEVING

Richtlijn overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten (2014/24/EU) 1

Concessierichtlijn (2014/23/EU) 155

Drempelbedragen 217

NEDERLANDSE REGELGEVING

Aanbestedingswet 2012 219

Aanbestedingsbesluit 335

Gids Proportionaliteit 341

UITGEBREIDE INHOUDSOPGAVE

Beknopte inhoudsopgave V

Uitgebreide inhoudsopgave VII

EUROPESE REGELGEVING

Richtlijn overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten (2014/24/EU)	1
Titel I Toepassingsgebied, definities en algemene beginselen	33
Hoofdstuk I Toepassingsgebied en definities	33
Afdeling 1 Onderwerp en definities	33
Afdeling 2 Drempels	36
Afdeling 3 Uitsluitingen	39
Afdeling 4 Specifieke situaties.	43
Onderafd. 1 Gesubsidieerde opdrachten en onderzoeks- en ontwikkelingsdiensten	43
Onderafd. 2 Aanbestedingen waaraan defensie- of veiligheidsaspecten verbonden zijn	43
Hoofdstuk II Algemene regels	44
Titel II Voorschriften inzake overheidsopdrachten	48
Hoofdstuk I Procedures	48
Hoofdstuk II Technieken en instrumenten voor elektronische en samengestelde aanbesteding	55
Hoofdstuk III Verloop van de procedure	62
Afdeling 1 Voorbereiding	62
Afdeling 2 Bekendmaking en transparantie.	67
Afdeling 3 Selectie van deelnemers en gunning van opdrachten	70
Onderafd. 1 Kwaliteitscriteria voor de selectie	71
Onderafd. 2 Beperking van het aantal gegadigden, inschrijvingen en oplossingen	78
Onderafd. 3 Gunning van de opdracht.	79
Hoofdstuk IV Uitvoering van de opdracht	81
Titel III Bijzondere aanbestedingsregelingen	84
Hoofdstuk I Sociale diensten en andere specifieke diensten	84
Hoofdstuk II Regels inzake prijsvragen voor ontwerpen.	85
Titel IV Bestuur	86
Titel V Gedelegeerde bevoegdheden, uitvoeringsbevoegdheden en slotbepalingen	89
Bijlagen	91
Concessierichtlijn (2014/23/EU)	155
Titel I Onderwerp, toepassingsgebied, algemene beginselen en definities	174
Hoofdstuk I Toepassingsgebied, algemene beginselen en definities	174
Afdeling I Onderwerp, toepassingsgebied, algemene beginselen, definities en drempelbedrag	174
Afdeling II Uitsluitingen	179
Afdeling III Algemene bepalingen	184
Afdeling IV Specifieke situaties.	187
Hoofdstuk II Beginselen	187
Titel II Regels inzake de gunning van concessies: algemene beginselen en procedurele waarborgen	189
Hoofdstuk I Algemene beginselen	189
Hoofdstuk II Procedurele waarborgen	191
Titel III Regels inzake de uitvoering van concessies	196
Titel IV Wijzigingen van de richtlijnen 89/665/EEG en 92/13/EEG	199
Titel V Gedelegeerde bevoegdheden, uitvoeringsbevoegdheden en slotbepalingen	203
Bijlagen	205
Drempelbedragen	217

NEDERLANDSE REGELGEVING

Aanbestedingswet 2012	219	
Deel 1	Algemene bepalingen	219
Hoofdstuk 1.1.	Begripsbepalingen	219
Hoofdstuk 1.2.	Beginselen en uitgangspunten bij aanbesteden	223
Afdeling 1.2.1.	Algemene bepaling voor het sluiten van schriftelijke overeenkomsten onder bezwarende titel voor het verrichten van werken, leveringen of diensten	223
Afdeling 1.2.2.	Beginselen bij Europese aanbestedingen	224
Afdeling 1.2.3.	Uitgangspunten bij nationale aanbestedingen	225
Afdeling 1.2.4.	Uitgangspunten bij de meervoudig onderhandse procedure	226
Hoofdstuk 1.3.	Administratieve voorschriften bij aanbestedingen	226
Hoofdstuk 1.4.	Voorschriften voor het aanbesteden van werken door aanbestedende diensten	227
Hoofdstuk 1.5.	Voorwaarden in verband met in het kader van de Wereldhandelsorganisatie gesloten overeenkomsten	227
Deel 2.	Overheidsopdrachten en prijsvragen voor overheidsopdrachten	228
Hoofdstuk 2.1.	Reikwijdte	228
Afdeling 2.1.1.	Toepassingsbereik	228
§ 2.1.1.1.	Toepassingsbereik overheidsopdrachten	228
§ 2.1.1.1a.	Aankoopcentrales en gezamenlijke aanbestedingen	229
§ 2.1.1.2.	Afbakening samengestelde opdrachten	231
Afdeling 2.1.2.	Raming van de waarde	233
§ 2.1.2.1.	Algemene bepalingen	233
§ 2.1.2.2.	De raming van overheidsopdrachten	233
§ 2.1.2.3.	De raming van dynamische aankoopssystemen, innovatiepartnerschappen en prijsvragen	234
Afdeling 2.1.3.	Uitgezonderde overheidsopdrachten en prijsvragen	235
Hoofdstuk 2.2.	Procedures voor het plaatsen van opdrachten voor aanbestedende diensten	238
Afdeling 2.2.1.	Algemene procedures	238
§ 2.2.1.1.	Algemeen	238
§ 2.2.1.2.	Openbare procedure	239
§ 2.2.1.3.	Niet-openbare procedure	239
§ 2.2.1.4.	Procedure van de concurrentiegerichte dialoog	239
§ 2.2.1.5.	Mededingingsprocedure met onderhandeling	240
§ 2.2.1.6.	Procedure van het innovatiepartnerschap	241
§ 2.2.1.7.	Onderhandelingsprocedure zonder aankondiging	241
§ 2.2.1.8.	Bijzondere voorschriften betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten voor sociale en andere specifieke diensten	243
Afdeling 2.2.3.	Bijzondere procedures	243
§ 2.2.3.1.	Procedure voor een concessieovereenkomst voor openbare werken	243
§ 2.2.3.2.	Procedure van een prijsvraag	243
§ 2.2.3.3.	Procedure voor het sluiten van een raamovereenkomst	244
§ 2.2.3.4.	Procedure voor een dynamisch aankoopstelsel	244
Hoofdstuk 2.3.	Regels inzake aankondiging, uitsluiting, selectie en gunning	245
Afdeling 2.3.1.	Algemeen	245
§ 2.3.1.1.	Ondernemers	245
§ 2.3.1.2.	Communicatie en inlichtingen	246
Afdeling 2.3.2.	Aankondigingen	247
§ 2.3.2.1.	Vooraankondiging	247
§ 2.3.2.2.	Aankondiging	248
§ 2.3.2.3.	Termijnen	249
Afdeling 2.3.3.	Bestek	251
§ 2.3.3.1.	Technische specificaties	251
§ 2.3.3.2.	Onderaanneming	253
§ 2.3.3.3.	Bijzondere voorwaarden	254
§ 2.3.3.4.	Voorbehouden opdracht	255
§ 2.3.3.5.	Varianten	255
Afdeling 2.3.4.	Eigen verklaring	256

Afdeling 2.3.5.	Uitsluiting, geschiktheid en selectie	256
§ 2.3.5.1.	Uitsluitingsgronden	256
§ 2.3.5.2.	Bewijsstukken uitsluitingsgronden	259
Afdeling 2.3.6.	Geschiktheidseisen en selectiecriteria	259
§ 2.3.6.1.	Geschiktheidseisen	259
§ 2.3.6.2.	Beroepsbevoegdheid	263
§ 2.3.6.3.	Selectie	263
§ 2.3.6.4.	Controle van uitsluitingsgronden, geschiktheidseisen en selectiecriteria.	264
Afdeling 2.3.7.	Mededeling van uitsluiting en afwijzing	264
Afdeling 2.3.8.	Gunningsfase	264
§ 2.3.8.1.	Uitnodiging tot inschrijving	264
§ 2.3.8.2.	Inschrijving	265
§ 2.3.8.2a.	Elektronische catalogus	265
§ 2.3.8.3.	Concurrentiegericht dialoog	267
§ 2.3.8.4.	Gunningscriteria	268
§ 2.3.8.5.	Abnormaal lage inschrijvingen	269
§ 2.3.8.6.	Elektronische veiling	270
§ 2.3.8.7.	Mededingingsprocedure met onderhandeling	271
§ 2.3.8.7a.	Innovatiepartnerschap	272
§ 2.3.8.8.	Gunningsbeslissing	274
§ 2.3.8.9.	Verslaglegging en bekendmaking.	274
§ 2.3.8.10.	Bewaarplicht gedurende de looptijd van de overheidsopdracht	276
Hoofdstuk 2.4.	Voorschriften voor de bijzondere procedures	276
Afdeling 2.4.1.	Bijzondere voorschriften bij het plaatsen van een overheidsopdracht via een raamovereenkomst	276
Afdeling 2.4.2.	Bijzondere voorschriften voor het plaatsen van een overheidsopdracht via een dynamisch aankoopstelsel	277
Afdeling 2.4.3.	Bijzondere voorschriften betreffende de bouw van een complex sociale woningen	279
Afdeling 2.4.4.	Bijzondere voorschriften voor concessieovereenkomsten voor openbare werken	279
Afdeling 2.4.5.	Voorschriften betreffende de procedure van een prijsvraag	279
Hoofdstuk 2.5.	Wijziging van overheidsopdrachten	280
Deel 2a.	Concessieopdrachten	282
Hoofdstuk 2a.1.	Reikwijdte	282
Afdeling 2a.1.1.	Toepassingsgebied	282
Afdeling 2a.1.2.	Toepassingsbereik	282
§ 2a.1.2.1.	Toepassingsbereik concessieopdrachten	282
§ 2a.1.2.2.	Afbakening samengestelde opdrachten	282
Afdeling 2a.1.3.	Raming van de waarde	285
§ 2a.1.3.1.	Algemene bepalingen	285
§ 2a.1.3.2.	De raming van concessieopdrachten	285
Afdeling 2a.1.4.	Uitgezonderde concessieopdrachten	286
Hoofdstuk 2a.2.	Procedures voor het plaatsen van concessieopdrachten	290
Afdeling 2a.2.1.	Algemeen	290
Afdeling 2a.2.2.	Sociale en andere specifieke diensten	291
Hoofdstuk 2a.3.	Regels voor concessieopdrachten inzake aankondiging, uitsluiting, selectie en gunning	291
Afdeling 2a.3.1.	Algemeen	291
Afdeling 2a.3.2.	Aankondigingen	291
§ 2a.3.2.1.	Aankondiging	291
§ 2a.3.2.2.	Termijnen	292
Afdeling 2a.3.3.	Bestek	292
§ 2a.3.3.1.	Technische specificaties	292
§ 2a.3.3.2.	Onderaanneming, bijzondere voorwaarden, voorbehouden opdrachten	293
Afdeling 2a.3.4.	Eigen verklaring	293
Afdeling 2a.3.5.	Uitsluiting	293
Hoofdstuk 2a.4.	Geschiktheidseisen en selectiecriteria	294
Afdeling 2a.4.1.	Geschiktheidseisen	294
Afdeling 2a.4.2.	Mededeling van uitsluiting en afwijzing	294

Afdeling 2a.4.3.	Gunningsfase	294
§ 2a.4.3.1.	Inschrijving	294
§ 2a.4.3.2.	Gunningscriteria, abnormaal lage inschrijvingen en elektronische veiling.	294
§ 2a.4.3.4.	Gunningsbeslissing	295
§ 2a.4.3.5.	Verslaglegging en bekendmaking.	295
Hoofdstuk 2a.5.	Wijziging van concessieopdrachten.	295
Deel 3.	Speciale-sectoropdrachten en prijsvragen voor speciale-sectoropdrachten.	296
Hoofdstuk 3.1.	Reikwijdte.	296
Afdeling 3.1.1.	Toepassingsgebied.	296
Afdeling 3.1.2.	Toepassingsbereik	297
§ 3.1.2.1.	Toepassingsbereik speciale-sectoropdrachten	297
§ 3.1.2.2.	Aankoopcentrales en gezamenlijke aanbestedingen	298
§ 3.1.2.3.	Afbakening samenstelling speciale-sectoropdrachten	300
Afdeling 3.1.3.	Raming van de waarde	302
§ 3.1.3.1.	Algemene bepalingen.	302
§ 3.1.3.2.	De raming van speciale-sectoropdrachten	302
§ 3.1.3.3.	De raming van dynamische aankoopssystemen, innovatiepartnerschappen en prijsvragen	303
Afdeling 3.1.4.	Uitgezonderde speciale-sectoropdrachten en prijsvragen	303
Hoofdstuk 3.2.	Procedures voor het plaatsen van speciale-sectoropdrachten	309
Afdeling 3.2.1.	Algemene procedures	309
§ 3.2.1.1.	Algemeen	309
§ 3.2.1.2.	Openbare procedure.	309
§ 3.2.1.3.	Niet-openbare procedure	309
§ 3.2.1.4.	Concurrentiegerichte dialoog	309
§ 3.2.1.5.	Onderhandelingsprocedure met aankondiging	310
§ 3.2.1.6.	Procedure van het innovatiepartnerschap	310
§ 3.2.1.7.	Onderhandelingsprocedure zonder aankondiging	311
§ 3.2.1.8.	Bijzondere voorschriften betreffende het plaatsen van speciale-sectoropdrachten voor sociale en andere specifieke diensten	312
Afdeling 3.2.3.	Bijzondere procedures.	312
§ 3.2.3.1.	Procedure van een prijsvraag.	312
§ 3.2.3.2.	Procedure voor het sluiten van een raamovereenkomst	313
§ 3.2.3.3.	Procedure voor een dynamisch aankoopstelsel	313
Hoofdstuk 3.3.	Regels voor speciale-sectoropdrachten inzake aankondiging, uitsluiting, selectie en gunning	313
Afdeling 3.3.1.	Algemeen	313
Afdeling 3.3.2.	Aankondigingen	314
§ 3.3.2.1.	Periodieke indicatieve aankondiging en aankondigingen betreffende het bestaan van een erkenningsregeling.	314
§ 3.3.2.2.	Aankondiging	315
§ 3.3.2.3.	Termijnen	316
Afdeling 3.3.3.	Bestek	317
§ 3.3.3.1.	Technische specificaties.	317
§ 3.3.3.2.	Onderaanneming, bijzondere voorwaarden, voorbehouden opdracht en varianten	318
Afdeling 3.3.4.	Eigen verklaring	318
Afdeling 3.3.5.	Uitsluiting en selectie	318
Hoofdstuk 3.4.	Erkeningsregeling	319
Afdeling 3.4.1.	Deelname en toepassing	319
Afdeling 3.4.2.	Mededeling van uitsluiting en afwijzing	322
Afdeling 3.4.3.	Gunningsfase	322
§ 3.4.3.1.	Inschrijving	322
§ 3.4.3.1a.	Concurrentiegerichte dialoog en elektronische catalogus.	322
§ 3.4.3.2.	Gunningscriteria, abnormaal lage inschrijving, elektronische veiling en innovatiepartnerschap	322
§ 3.4.3.3.	Gunningsbeslissing	323
§ 3.4.3.4.	Verslaglegging en bekendmaking.	323
§ 3.4.3.5.	Bewaarplicht gedurende de looptijd van de speciale-sectoropdracht	324

Hoofdstuk 3.5.	Overige voorschriften voor de procedures met betrekking tot de raamovereenkomst, het dynamisch aankoopstelsel en de prijsvraag	324
Hoofdstuk 3.6.	Wijziging van speciale-sectoropdrachten	325
Deel 4.	Overige bepalingen	325
Hoofdstuk 4.1.	Gedragsverklaring aanbesteden	325
Afdeling 4.1.1.	Algemene bepalingen	325
Afdeling 4.1.2.	Toetsingscriteria	326
Afdeling 4.1.3.	Beoordeling	327
Hoofdstuk 4.2.	Nadere uitvoeringsregels	328
Afdeling 4.2.1.	Nadere regels ter uitvoering van de richtlijnen	328
Afdeling 4.2.2.	Het elektronische stelsel voor aanbestedingen	328
Hoofdstuk 4.3.	Vernietigbaarheid en boete	330
Afdeling 4.3.1.	Vernietigbaarheid	330
Afdeling 4.3.2.	Boete	331
Hoofdstuk 4.4.	Arbitrage en klachten	332
Hoofdstuk 4.5.	Evaluatiebepalingen	332
Hoofdstuk 4.6.	Overgangs- en slotbepalingen	333
Aanbestedingsbesluit		335
Hoofdstuk 1	Begripsbepalingen	335
Hoofdstuk 2	Eigen verklaring	335
Hoofdstuk 2a	Officiële lijsten en certificering	335
Hoofdstuk 3	Communicatie	336
Hoofdstuk 4	Gedragsverklaring aanbesteden	338
Hoofdstuk 5	Aanwijzing richtsnoeren	338
Hoofdstuk 6	Slotbepalingen	339
Gids Proportionaliteit		341
Hoofdstuk 1	Begripsbepalingen	335
Hoofdstuk 2	Eigen verklaring	335
Hoofdstuk 2a	Officiële lijsten en certificering	335
Hoofdstuk 3	Communicatie	336
Hoofdstuk 4	Gedragsverklaring aanbesteden	338
Hoofdstuk 5	Aanwijzing richtsnoeren	338
Hoofdstuk 6	Slotbepalingen	339